

Werk en waarden

De auteur van het boek *Waarden aan het werk* is directeur van Zingeving & Professie, praktijkcentrum van de Universiteit voor Humanis-

tiek. Op basis van eigen onderzoek wil zij bijdragen aan verheldering van de begrippen 'normatieve professionaliteit' en 'normatieve professionalisering'. Professionaliteit is per definitie normatief, dus het begrip normatieve professionaliteit is een tautologie, maar belichten van de complexe normativiteit van professies is zinvol. Normatieve professionalisering verwijst naar de bewustwording van die normativiteit en de voortdurende zoektocht naar de verfijnde afstemming tussen diverse normen en achterliggende waarden in het professionele handelen, plus het daarmee verbonden leerproces. Het boek kent drie delen. In deel 1 beschrijft de auteur een reeks factoren die leiden tot complexiteitstoename van het werk van professionals, en in dat kader het belang van normatieve professionalisering van het werk. Ze onderscheidt vijf niveaus van normativiteit: dat van de (persoonlijke) normen en waarden van de professional, de cliënt, het beroep, de organisatie waarbinnen het beroep wordt uitgeoefend, en de samenleving. Er is dus sprake van een normatieve gelaagdheid, waarbij een deel van de normen geëxpliciteerd is of wordt en een ander deel 'ondergronds' blijft. In situaties waarin normen binnen de vijf niveaus of tussen de niveaus onderling strijdig zijn, kan dat voor de professional een 'kantelmoment' opleveren. Dat doet zich voor in situaties waarin onduidelijk is welke norm of achterliggende waarde hij of zij zal laten prevaleren. De professional kan het kantelmoment benutten als moment in verdergaande normatieve

professionalisering of het verwaarlozen. In deel 2 toont de auteur aan de hand van casuïstiek hoe verschillende niveaus van normativiteit in het werk doorwerken. Duidelijk wordt hoe cruciaal het onderkennen van de gelaagdheid in normatieve leerprocessen van professionals is, en dat het belangrijk is om te zorgen voor organisatorische ondersteuning en inbedding daarvan (bijvoorbeeld in intervisie). Uitvoerig beschrijft zij twee praktijken: die van een team van wetenschappers en praktijkvertegenwoordigers die participatief onderzoek doen naar een positieve levensinvulling voor ouderen, en die van humanistisch geestelijk verzorgers in de krijgsmacht. Heel concrete normatieve vragen doen zich daarbij voor, bijvoorbeeld: mag een geestelijk verzorger in het kader van een legermissie al of niet een wapen dragen? Hoewel maatschappelijk werk in dit boek nauwelijks ter sprake komt, is zeker deel 1 leerzaam voor maatschappelijk werkers, wat ook geldt voor de casuïstiek uit deel 2. Deel 3, onderzoeks-aanpak en interviewcitaten, is minder relevant. Al met al complexe lectuur, maar de teksten zijn helder en leesbaar.

door Nel Jagt

- [Tonja van den Ende \(2011\) *Waarden aan het werk. Over kantelmomenten en normatieve complexiteit in het werk van professionals*. Amsterdam: SWP, 176 pp. ISBN 978-90-885-0236-1, € 19,90](#)

